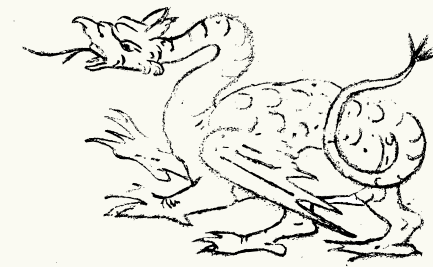

MASS AND INTERLUDES
L'HOMME ARMÉ

UĢIS PRAULIŅŠ

UĢIS·PRAULIŅŠ·MASS·AND·INTERLUDES·L'HOMME·ARMÉ

1. INTROIT 6:29
2. KYRIE 3:46
3. MANZAREK M. MONK 1:52
4. VIRTUS NOSTRA 2:42
5. ABSOLUTION 1:14
6. PERC. ORG. SHUFFLE 1:53
7. CONTEMPLATION 4:18
8. GLORIA 4:13
9. HOSANNA IN EXCELSIS 2:42
10. FEROCES & PAX 2:05
11. PAX! 1:25
12. DIES IRAE 4:12
13. EVENSONG 1:51
14. LUX MUNDI 3:49
15. MARCIALE 1:43
16. BEATI PAUPERES 3:44
17. PATER SANCTIFICETUR 6:04
18. TROUVÈRE 1:36
19. AUDITE ME 2:20
20. AGNUS DEI 4:13
21. GRATITUDE 2:31
22. BRYNJULF BLIX & LUX AETERNA 5:42
23. ITE IN PACE 2:23

UĢIS·PRAULIŅŠ·SYNTHESIZER·COMPOSER

ARS·ANTIQUA·RIGA:

RŪDOLFS·BĒRTIŅŠ·COUNTERTENOR

NORMUNDS·ĶIRSIŠ·TENOR

JĀNIS·KURŠEVŠ·TENOR

VITĀLIJS·STANKEVIČS·BARITONE

PĒTERIS·VAICKOVSKIS·BASS·ARTISTIC·DIRECTOR

JĀNIS·PELŠE·ORGAN

VAIRIS·NARTIŠS·SACKBUT

KASPARS·MAJORS·SACKBUT

Recorded at St. John's Church, Riga, Latvia, 2020

Recording Engineer: Kaspars Putriņš

Editing, mixing, mastering: Kaspars Putriņš

Booklet text: Kristiāna Vaickovska

English translation: Asne Tirzīte

Photos: Lita Millere

Design: Hanele Zane Putniņa

Executive producer: Kristiāna Vaickovska

© & ©MUSICA HUMANA, LMIC/SKANi 142, 2022

Booklet in English / buklets latviski
skani.lv

MUSICA HUMANA

LATVIAN MUSIC
INFORMATION CENTRE

DŽEKA
MIHALICKA
FONDS

STATE
CULTURE CAPITAL PRESENTATION

BETWEEN GOOD AND EVIL,
BETWEEN LIFE AND DEATH -
JUST LIKE THE MASONIC
FLOOR TILES - WHITE AND
BLACK. PEACE AND
WAR. LOVE AND
HATE. THAT IS
THE CHOICE
WE ARE
GIVEN.

STARP
L A B O
UN ĻAUNO,
STARP DZĪVĪ-
BU UN NĀVI - KĀ
BRĪVMŪRNIĒKU GRĪ-
DAS PLĀKSNĒS - BALTAIS
UN MELNAIS. MIERS UN
KARŠ. MĪLESTĪBA UN NAIDS.
TĀ IR DĀVĀTĀ IZVĒLES IESPĒJA.

UĢIS PRAULIŅŠ

The old French knight's song *L'homme armé* (translated from French as 'armed man') is probably the most frequently quoted tune in Renaissance masses. One of the possible prototypes of the armed man is the *Commander of the Heavenly Armies*, Archangel Michael, who features both in the Old and New Testaments. In the Middle Ages, Archangel Michael was an important symbol of courage and superhuman strength during the dangers of war and disease. Also iconographically, Archangel Michael is most often depicted wearing a coat of mail with a sword or spear in hand, fighting the fallen angels led by Satan. The old French song *L'homme armé* is a story not only of physical strength, indicated by external armour, but also a reminder that it is those guided by the true power of the spirit that should be truly feared. The Mass and Interludes *L'homme armé* were written for the five-voice

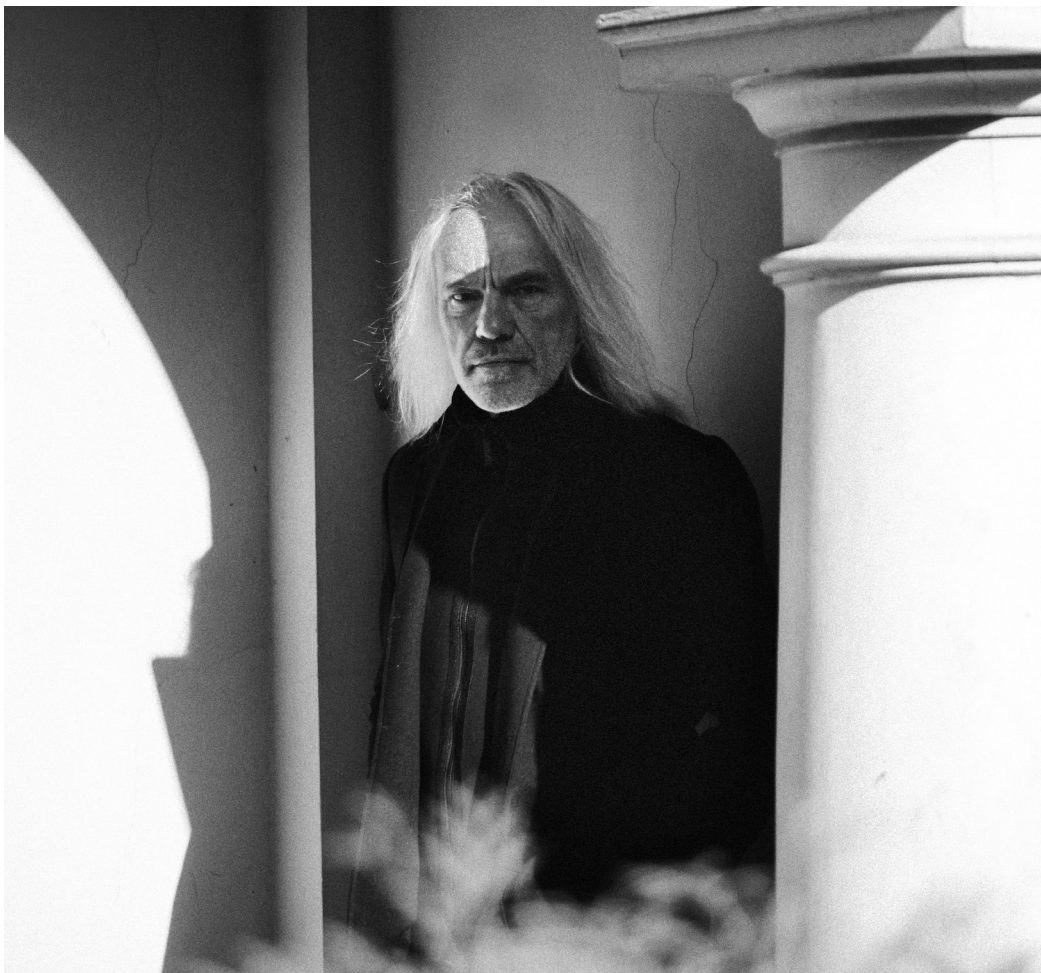
vocal ensemble *Ars Antiqua Rīga*, accompanied by organ, sackbuts (ancient trombones), and electronic instruments, creating an atmospheric soundscape. The opus was born as a result of creative symbiosis between composer Uģis Prauliņš and conductor Pēteris Vaickovskis, who initially invited the composer to write musical comments (interludes) on Johannes Ockeghem's (c. 1414–1497) Mass *L'homme armé*. The creative collaboration provided the opportunity and inspiration to expand the interludes into a mass. Prauliņš admits that *it is a challenge to place the traditional means of expression and forms of sacred music into the modern surrounding landscapes*. The Mass and Interludes *L'homme armé* was as a full cycle aired on *Euroradio's Christmas Day* live broadcast, but carries a symbolic foreboding message in today's context*. As Prauliņš reflected during the premiere in 2020: *L'homme*

armé – the love and destruction of those involved in war - is a difficult topic. Even today. When it comes to wars waged in other countries, in fact, just a few hours' flight away, it is our civilization's responsibility. We cannot simply stop fighting wars with arms in our hands one fine day.

Stylistically, in this piece, Uģis Prauliņš continues to follow his own path - combining, sometimes also breaking the boundaries of genre, form, era, and style. Prauliņš is an explorer of musical styles, discovering the common in the dissimilar: the polyphonic order of the fifteenth and sixteenth centuries organically blends with the rebellious

free spirit of the 20th-century rock music. Similarly, the sacred and the secular do not carry opposite meanings for Prauliņš: walls and barriers are demolished, bridges of peace and love are built through the ages and various spiritual practices instead. The Mass and Interludes *L'homme armé* are about each individual struggles, which often grow into common struggles for all, with victories and defeats, moments of strength and weakness, yet always with an endless desire for peace.

*On the morning of February 24, 2022, on the orders of Russian President Vladimir Putin, the Russian Armed Forces launched an invasion of Ukraine.

Uģis Prauliņš is one of the most diverse Latvian composers, whose range of interests is seemingly inexhaustible, covering folk, rock, and pop music trends, but also well familiar with academic music styles, of course, feeling equally well both in the art of earlier times as of today. Prauliņš has not limited himself to a specific genre: he has written both chamber music and symphonies.

Prauliņš has been the chairman of the *Latvian Composers' Union*, has been active on the board of the *Alliance of Popular Music Composer Organizations in Europe* APCOE, the *IMC (International Music Council)*, was on the board of the *European Music Council EMC*, is a member of the *Recording Academy*. He has written music for *Trinity College Choir*, *Vocalforum Graz*, *I Vocalisti*, *St. Louis Chamber Chorus*, *Sonux Ensemble*,

Pro Coro Canada, *Sinfonietta Rīga*, *City of London Sinfonia* and others. Prauliņš has also written music for several feature and animated films.

Prauliņš' most important opuses and recordings include the oratorio *Odi et Amo*, the *a cappella* mass *Missa Rigensis* dedicated to the *Riga Cathedral Boys Choir*, and *The Nightingale* suite for choir and recorder (commissioned by the *Danish Radio* for the *Danish National Vocal Ensemble* under Stephen Layton, nominated for a *Grammy* in the Best Contemporary Classical Composition category, while a recording by the *South German Radio Choir (SWR)* won the *ECHO Klassik*, Germany's highest music award). For the composition *Mass and Interludes L'homme armé*, Prauliņš received a *Latvian Grand Music Award 2020* nomination in the *New Work of the Year*.

www.lmic.lv/praulins

The early music ensemble *Ars Antiqua Riga* has been performing for almost ten years, faithfully preserving and cultivating interest in multi-voice and ensemble singing. The members of *Ars Antiqua Riga* are classically trained singers and conductors - artists from Latvian professional choirs. The ensemble's core repertoire consists of Western European late medieval and Renaissance vocal polyphony, as well as contemporary music referencing early music. The ensemble's mission to bring music to people is also important, playing music not only in big cities but in small towns as well. One of the ensemble's most-played concert programs is *Luther and his Contemporaries*, dedicated to the 500th anniversary of the Reformation. Mass and Interludes *L'homme armé* by

Uģis Prauliņš is the ensemble's debut album, featuring the following singers: countertenors Rūdolfs Bērtiņš and Normunds Ķirsis, tenor Jānis Kurševs, baritone Vitālijs Stankevičs and bass Pēteris Vaickovskis, who is also the artistic director of the ensemble and the project – Mass and Interludes *L'homme armé* by Uģis Prauliņš.

www.lmic.lv/arsantiquariga

Pēteris Vaickovskis holds a master's degree from *Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music* majoring in choral conducting under Assoc. Prof. Sigvards Kļava. He has also studied the trombone, organ, and harpsichord. He widened his theoretical and practical knowledge of early music at the *Amsterdam University of Arts (Conservatorium van Amsterdam)* under professors Jos Vermunt and Jos van Veldhoven. He also expanded his knowledge with Dirk Snelling,

Doulce Mémoire, Paul Hillier, Peter Phillips and other Renaissance music specialists. Pēteris Vaickovskis is the founder and artistic director of the early music ensemble *Ars Antiqua Rīga*, as well as a singer in the *Latvian Radio Choir*, while also performing the duties of assistant artistic director in this choir.

www.lmic.lv/pvaickovskis

Organist Jānis Pelše is a graduate of *Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music*, having obtained a master's degree from the organ class of Assoc. Prof. Vita Kalnciema. Further knowledge was gained at the *Hamburg University of Music and Theatre* with Prof. *Wolfgang Zehrer*. Jānis Pelše is the organist and leader of musical life at the *Piņķi Evangelical Lutheran Church*. He regularly performs as a concert or-

ganist at the *Riga Cathedral*, *Liepāja Holy Trinity Lutheran Cathedral*, and other churches in Latvia. Pelše is also a member of the *Future Folk Orchestra*, a musical ensemble playing African, Balkan, Chinese, Irish, French, Melanesian, and other kinds of ethnically - inspired music.

www.lmic.lv/jpelse

Senfranču bruņinieku dziesma *L'homme armé* (tulkojumā no franču valodas 'bruņots vīrs'), iespējams, ir visbiežāk citētā melodija renesanses laikmeta mesās. Viena no versijām par *bruņotā vīra* prototipu ir *Debesu armijas vadonis* – erceņģelis Miķelis, par kuru var lasīt gan Vecajā Derībā, gan Jaunajā Derībā. Viduslaikos erceņģelis Miķelis bijis nozīmīgs drosmes un pārcilvēcīga spēka simbols kara un slimību briesmās. Arī ikonogrāfiski erceņģelis Miķelis visbiežāk tērpies dzelzs bruņukreklā, ar zobenu vai šķēpu darbībā, cīnoties ar sātana vadītajiem kritušajiem eņģeļiem. Senfranču dziesma *L'homme armé* ir stāsts ne tikai par fizisko spēku, uz ko norāda ārējais bruņojums, bet atgādinājums, ka īsti jābīstās no tiem, kas ir patiesā gara spēkā vadīti.

Mesa un interlūdijas *L'homme armé* rakstītas piecbalsīgajam vokālajam ansamblim *Ars Antiqua Riga*, kam piešķirtojas ērģeles, sakbuti (senie trom-

boni) un elektroniskie instrumenti, veidojot atmosfēriskas skaņu gleznas. Opuss tapis radošā simbiozē starp komponistu Uģi Prauliņu un diriģentu Pēteri Vaickovski, kurš sākotnēji komponistu aicināja uzrakstīt muzikālus komentārus (interlūdijas) par Johanesa Okegema (*Johannes Okeghem*, c. 1414–1497) mesu *L'homme armé*. Radošā sadarbība sniedza iespēju un iedvesmu interlūdijas izvērst līdz mesai: *Tas ir izaicinājums – sakrālās mūzikas tradicionālos izteiksmes līdzekļus un formas ietvert mūsdienu apkārtesošanās ainavās*, atzīst Prauliņš. Mesa un interlūdijas *L'homme armé* jau kā pilns cikls izskanēja Eiroradio Ziemsvētku dienas tiešraidē, bet šodienas kontekstā* nes simbolisku priekšnojautu vēsti: *"L'homme armé" – karā iesaistīto mīlestība un iznīcība ir smaga tēma. Arī šodien. Tā ir mūsu civilizācijas atbildība par kariem, kuri norisinās citās zemēs, īstenībā – dažu stundu lidoju-*

ma attālumā. Mēs nevaram vienudien pārtraukt karu ar ieročiem rokās, tā Prauliņš 2020. gadā pirmatskaņojuma pārdomās.

Stilistiski šajā skaņdarbā Uģis Prauliņš turpina iet sev raksturīgo ceļu – apvienojot, kā arī reizēm pārkāpjot žanra, formas, laikmeta un stila robežas. Prauliņš ir mūzikas stilu pētnieks, atklājot kopīgo dažādajā: tik organiski savienojas piecpadsmitā un sešpadsmitā gadsimta polifonijas kārtība ar divdesmitā gadsimta rokmūzikas dumpiniecisko brīvības garu. Prauliņam arī sakrāls un laicīgs nav ar pretēju nozīmi: tiek nojaukti mūri un starpsienas, to vietā uzbūvēti miera un mīlestības tilti

cauri laikmetiem un dažādām garīgajām praksēm. Mesa un interlūdijas *L'homme armé* ir par katra cilvēka personīgajām cīņām, kas nereti izaug par visu kopīgām cīņām, – ar uzvarām un zaudējumiem, spēka un vājuma brīžiem, tomēr bezgalīgu tieksmi pēc miera.

* 2022. gada 24. februāra rītā pēc Krievijas prezidenta Vladimira Putina pavēles Krievijas Bruņotie spēki uzsāka iebrukumu Ukrainā.

Uģis Prauliņš ir viens no daudzveidīgākajiem latviešu komponistiem, kura interešu loks šķietami nav izsmeļams, aptverot folka, roka, popa mūzikas virzienus, protams, pārzinot akadēmiskās mūzikas stilus, turklāt vienlīdz labi jūtoties kā senatnē, tā mūsdienās. Arī žanriski Prauliņš sevi nav ierobežojis – rakstījis gan kamermūziku, gan simfonijas.

Prauliņš bijis Latvijas Komponistu savienības priekšsēdis, darbojies Eiropas populārās mūzikas komponistu organizāciju alianses APCOE (*Alliance of Popular Music Composer Organizations in Europe*) valdē, starptautiskajā Mūzikas padomē IMC (*International Music Council*), bijis Eiropas Mūzikas padomes EMC valdē, ir *The Recording Academy* biedrs.

Rakstījis mūziku *Trinity College Choir*, *Vocalforum Graz*, *I Vocalisti*, *St. Louis Chamber Chorus*, *Sonux Ensemble*,

Pro Coro Canada, *Sinfonietta Rīga*, *City of London Sinfonia* un citiem. Tāpat Prauliņš ir vairāku spēlfilmu un animācijas filmu mūzikas autors.

Starp nozīmīgākajiem opusiem un ieskaņojumiem ir oratorija *Odi et Amo*, Rīgas Doma zēnu korim veltītā *a cappella* mesa *Missa Rīgensis* un svīta *The Nightingale* korim un blokflautai (rakstīta pēc Dānijas Radio pasūtījuma Dānijas Nacionālajam vokālajam ansamblim Stīvena Leitona (*Stephen Layton*) vadībā, kas saņēma *Grammy* nomināciju par labāko laikmetīgās mūzikas kompozīciju, savukārt Dienvidvācijas (SWR) radio kora izpildījumā iegūta Vācijas augstākā mūzikas balva *ECHO Klassik*).

Par skaņdarbu Mesa un interlūdijas *L'homme armé* saņēmis Latvijas Lielās mūzikas balvas 2020 nomināciju *Gada jaundarbs*.

www.lmic.lv/praulins

Senās mūzikas ansamblis *Ars Antiqua Riga* darbojas teju desmit gadus, uzticīgi saglabājot un kopjot interesi par vokālo daudz balsību un dziedāšanu ansamblī. *Ars Antiqua Riga* dalībnieki ir akadēmiski izglītoti dziedātāji un diriģenti – Latvijas profesionālo koru mākslinieki. Ansambļa pamatreperetuāru veido Rietumeiropas vēlīno vidusslaiku un renesanses vokālā daudz balsība, kā arī laikmetīgā mūzika, kas rakstīta ar atsauci uz seno mūziku. Bū tiska ir arī ansambļa misija mūziku vest pie cilvēkiem, muzicējot ne tikai lielpilsētās, bet arī mazpilsētās. Viena no ansambļa atskaņotākajām koncertprog-

rammām ir *Luters un laikabiedri*, kas veltīta Reformācijas 500 gadu atcerei. Uģa Prauliņa Mesa un interlūdijas *L'homme armé* ir ansambļa debijas albums, kurā piedalās dziedātāji: kontratenori Rūdolfs Bērnišs un Normunds Ķirsis, tenors Jānis Kurševs, baritons Vitālijs Stankevičs un bass Pēteris Vaickovskis, kas ir arī ansambļa un projekta – Uģa Prauliņa Mesa un interlūdijas *L'homme armé* – mākslinieciskais vadītājs.

Pēteris Vaickovskis ieguvis maģistra grādu Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā kora diriģēšanas specialitātē pie asoc. prof. Sigvarda Kļavas. Mācījies arī trombona, ērģeļu un klavesīna spēli. Teorētiskas un praktiskas zināšanas senajā mūzikā papildinājis Amsterdamas Mūzikas konservatorijā pie profesoriem *Jos Vermunt* un *Jos van Veldhoven*. Zināšanas papildinājis arī pie *Dirk Snelling*, *Doulce Mémoire*,

Paul Hillier, *Peter Phillips* un citiem renesanses mūzikas speciālistiem. Pēteris Vaickovskis ir senās mūzikas ansambļa *Ars Antiqua Riga* dibinātājs un mākslinieciskais vadītājs, kā arī Latvijas Radio kora dziedātājs, vienlaikus šajā korī pildot arī mākslinieciskā vadītāja asistenta pienākumus.

Ērgelnieks Jānis Pelše ir absolvējis Jāzeps Vitola Latvijas Mūzikas akadēmiju, iegūstot maģistra grādu asoc. prof. Vitas Kalnciemas ērģelklasē. Zināšanas papildinātas Hamburgas Mūzikas un teātra augstskolā pie prof. *Wolfgang Zerer*. Jānis Pelše ir Piņķu evaņģēliski luteriskās draudzes ērgelnieks un muzikālās dzīves vadītājs. Regulāri kā koncertērģelnieks uzstājas Rīgas

Domā, Liepājas Svētās Trīsvienības katedrālē un citās Latvijas baznīcās. Pelše darbojas arī radošajā apvienībā *Nepieradinātā folka orķestris (Future Folk Orchestra)*, atskaņojot āfrikāņu, balkāniešu, ķīniešu, īru, franču, melnēziešu u. c. mūziku.

www.lmic.lv/jpelse

L' H O M M E A R M É

The armed man should be feared.
Everywhere it has been proclaimed
That each man shall arm himself
With a coat of iron mail.
The armed man should be feared.

L'homme armé doit on doubter.
On a fait partout crier
Que chascun se viegne armer
D'un haubregon de fer.
L'homme armé doit on doubter.

Vajag būties no bruņotā vīra.
Visās malās to skandina,
Ka ik vīram ir jāapbruņojas,
Ietērpjoties bruņukreklā no dzelzs.
Vajag būties no bruņotā vīra.

K Y R I E

Lord, have mercy!
Christ, have mercy!
Lord, have mercy!

Kyrie eleison!
Christe eleison!
Kyrie eleison!

Kungs, apžēlojies!
Kristu, apžēlojies!
Kungs, apžēlojies!

V I R T U S N O S T R A

O Lord, our strength and our salva-
tion in eternity, have mercy,
Consoler of suppliant spirits below,
we beseech thee, have mercy.

Virtus nostra domine atque salus
nostra in eternum eleison,
Consolator spiritus supplices ymas
te exoramus eleison.

Kungs, mūsu mūžīgs spēks un
Pestītājs, apžēlojies,
Zemes lūdžēju garu mierinātājs,
mēs Tev lūdzam, apžēlojies.

A B S O L U T I O N

Go and sin no more.

Vade et amplius iam noli peccare.

Ej un negrēko vairs.

G L O R I A

Glory be to God in the highest!

Gloria in excelsis Deo!

Gods Dievam augstībā!

H O S A N N A I N E X C E L S I S

Today is Christ born.
Hosanna in the highest!
O be joyful in the Lord, all
ye lands! Serve the Lord with
gladness!

Grace to you and peace!
Grace, mercy, and peace!

Hodie Christus natus est.
Hosanna in excelsis!
Jubilate Deo, omnis terra!
Servite Domino in laetitia!

P A X

Gratia vobis et pax!
Gratia, misericordia et pax!

D I E S I R A E

That day will be a day of wrath a
day of distress and anguish,
a day of trouble and ruin,
a day of darkness and gloom,
a day of clouds and blackness,
a day of trumpet and battle cry
against the fortified cities
and against the corner towers.

Dies irae, dies illa,
dies tribulationis et angustiae, dies
calamitatis et miseriae, dies tene-
brarum et caliginis, dies nebulae
et turbinis,
dies tubae et clangoris super
civitates munitas et super angulos
excelsos.

Šodien ir dzimis Kristus.
Ozianna augstībā!
Gavilējiet Dievam, visa pasaule!
Kalpojiet Tam Kungam liksmībā!

Žēlastība jums un miers!
Žēlastība, apžēlošana un miers!

Jo šī diena ir niknuma diena, tā
ir skumju un baiļu diena, negaisa
un vētras diena, tumsas un nakts
melnuma diena, mākoņu un
miglas diena,
dienu, kad atskanēs pret nocieti-
nātām pilsētām un pret augstiem
cietokšņu torņiem kaujas saucieni
un tauru skaņas.

I am the light of the world. No follower of mine shall wander in the dark; he shall have the light of life. Glory to the Father, and to the Son, and to the Holy Spirit: as it was in the beginning, is now, and ever shall be, world without end. Amen.
The heavens declare the glory of God and the work of his handywork.

LUX MUNDI

Ego sum lux mundi; qui sequitur me non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vitae. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto: sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in Saecula saeculorum. Amen.
Caeli enarrant gloriam Dei: et opera manuum eius annuntiat firmamentum.

Es esmu pasaules gaisma; kas man seko, tas nestaigā tumsā, bet iegūs dzīvības gaismu. Slava Tēvam, Dēlam un Svētajam Garam: tā bija sākumā un tagad, un vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.
Debesis daudzina Dieva godu, un izplatījums izteic Viņa roku darbu.

Blessed are the poor, for yours is the Kingdom of God. Be merciful, love your enemies. Do not judge, and you will not be judged. Do not condemn, and you will not be condemned. Forgive, and you will be forgiven.

BEATI PAUPERES

Beati pauperes quia vestrum est regnum Dei. Estote ergo misericordes, ligite inimicos vestros. Nolite iudicare, et non iudicabimini nolite condemnare et non condemnabimini. Dimittite et dimittimini.
Pater sanctificetur nomen tuum adveniat regnum tuum.

Svētīgi jūs nabagi, jo jums pieder Dieva valstība. Tāpēc esiet žēlīgi, mīliet savus ienaidniekus. Netiesājiet, tad jūs netapsit tiesāti; nepazudiniet, tad jūs netapsit pazudināti; piedodiet, tad jums taps piedots.

PATER SANCTIFICETUR

Father, hallowed be your name, your Kingdom come. Give us each day our daily bread. Forgive us our sins, or we also forgive everyone who sins against us. And lead us not into temptation. Peace will come!

Panem nostrum cotidianum da nobis cotidie. Et dimitte nobis peccata nostra siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis et ne nos inducas in temptationem. Veniet pax vestra!

Mūsu Tēvs, svētīts lai top Tavs vārds. Lai nāk Tava valstība. Mūsu dieniško maizi dod mums šodien. Un piedod mums mūsu parādus, kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem. Un neieved mūs kārdināšanā, lai nāk miers!

Listen to me!
The Lord be with you, and with your spirit.

AUDITE ME

Audite me!
Dominus vobiscum, quia fuistis cum tuo.

Uzklausiet mani!
Tas Kungs ar jums! Un ar Tavu garu!

Lamb of God, who takes away the sins of the world, have mercy upon us. Let perpetual light shine on them. Peace to this house. Your peace will return to you. Peace to you. God bless you. Grace to you and peace. Grace, mercy, and peace.

AGNUS DEI

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Lux aeterna luceat eis. Pax huic domui. Pax vestra revertetur ad vos. Pax vobis. Pax tecum. Gratia vobis et pax. Gratia misericordia et pax.

Dieva Jērs, Tu, kas nes pasaules grēkus, apžēlojies par mums. Lai spīd viņiem mūžīga gaisma. Miers šim namam! Jūsu miers atgriezīsies pie jums atpakaļ. Miers ar jums. Miers ar tevi. žēlastība jums un miers. Žēlastība, apžēlošana un miers!

Go in peace to love and serve the Lord response.

ITE IN PACE

Ite in pace amandum ad laudandum Deum et serviendum ei.

Ej ar mieru, lai milētu un kalpotu Tam Kungam atbilde.